

Věk-47

Povolání-Manažer, spisovatel (na volné noze, spíše koníček)

Vystudované školy-gymnázium, VŠE

Rodiče (povolání za komunistického režimu)-matka-učitelka

-otec-inženýr ve stavebnictví

Celá rodina měla opravdu velmi negativní vztah k totalitnímu režimu-důvody-totalita, nesvoboda, cenzura tisku..., zabavení velké části majetku v padesátých letech.

Rozhovor s pamětníkem

Představení (pamětník) -Tak já pocházím z úřednicko-manažerské rodiny a celý ten minulý režim, jeho pád, kdy jsem dospíval, jsem doslova a do písmene ke konci posledních let nenáviděl, já jsem byl v té době studentem, studoval jsem vysokou školu ke konci osmdesátých let a stejně tak jako já, tak i mí další kolegové a spolužáci jsme ten režim opravdu neměli rádi.

Otázka: Mohl byste tedy popsat svojí politickou zkušenost z konce sedmdesátých a osmdesátých let?

Odpověď: určitě, konec osmdesátých let, byl úplně jiný než začátek osmdesátých let a sedmdesátá léta. Zatímco sedmdesátá léta byla typická léta normalizace, kdy po těch šedesátých letech, kdy se smělo cestovat, studovat v zahraničí, kdy byl u nás komunismus s lidskou tváří (stále to byl komunismus, ale uvolněnější režim).Sedmdesátá léta byl návrat k tomu režimu tvrdšímu ,už samozřejmě režim neměl sílu, nějakým způsobem likvidovat ,perzekuovat lidi po desítkách, stovkách, tisících v koncentračních táborech jako v padesátých letech, ale rozhodně sedmdesátá léta nebyla příjemná, člověk je mohl přežít v rodině, já jako dítě si nemyslím, že bych extra něčím trpěl, ale bylo to tím, že rodiče se snažili ,aby nebyli s režimem konfrontováni, kdyby kdykoli nepřišli k volbám a nevolili komunistickou stranu, nebo strany národní fronty, kdyby kdykoli veřejně kritizovali režim, dostali by se do velkých problémů, to byla sedmdesátá léta, začátek let osmdesátých-ovzduší se začalo měnit, já už jsem v té době chodil na vysokou školu, v té době jsme chodili na koncerty Jaromíra Nohavici a dalších, kteří režim ironizovali a vysmívali se mu. Byly vysokoškolské kluby, kde jsme na písničkáře chodili, měli jsme je rádi (Dobeš apod.) byl to náš protest, stejně tak jsme chodili na podobná velká folková setkání mladých lidí ,kde probíhala jemná otevřená kritika režimu, samozřejmě vše bylo za asistence tajné služby a veřejné bezpečnosti.

Otázka: Můžu tedy zařadit i mezi ty skupiny/velká setkání skupinu Olympic?

Odpověď: No skupina Olympic to bych neřekl, to byl pop, hráli výbornou krásnou muziku

Tazatel: ale režim jako takový je také neměl rád...

Odpověď: Rockery neměl z principu rád, ale ty písničkáře, o kterých já mluvím, to bylo něco jiného, ti v těch vysokoškolských klubech zpívali písničky proti režimu, více kritizující, celá folková scéna byla více svobodnější, otevřenější, více kritizovala, Olympic neměl takovou možnost projevu

Osmdesátá léta byla i na škole svobodnější, mohli jsme svobodněji diskutovat než dříve, já jsem studoval na vysoké škole ekonomické-pochopili jsme, že komunistický systém nemůže vést k nějaké efektivitě, celá ta doba byla dobou pomalé změny atmosféry, především v sovětském svazu, dnešním Rusku-Gorbačov a PS3, to všechno se přelévalo k nám, my jsme cítili přeci jenom ke konci osmdesátých let, my jsme cítili jakýsi závan postupného uvolňování, v té době ale náš největší odvaz byl, když jsme odjeli do Maďarska na Fredy Merckuryho, který zpíval v Budapešti, a když odcházel zahalený ve vlajce Velké Británie,

tak jsme viděli závan svobody

Tazatel: to muselo být úžasné

Odpověď: ano bylo úžasné, ale ještě v té době v Praze nic podobného nemohlo probíhat, v Maďarsku byl uvolněnější režim, koncem osmdesátých let probíhaly již demonstrace v Praze, kterých jsem se osobně zúčastnil, ať už to byly demonstrace v době Palachových týdnů, vzpomínky na upálení studenta Polacha nebo demonstrace Charty 77, pokládali jsme květiny pod sochu Sv. Václava v přítomnosti Václava Havla a Jany Petrové, rozháněli nás vodními děly, obušky, takovýchto demonstrací bylo hned několik, chodili jsme na Kampu, kde jsme slavili Johna Lenona, jeho narození, mládež demonstrovala, již nechtěla být mládeží komunistickou-měla ráda západ-tehdy již ale nedocházelo k vyhazování ze škol v důsledku účasti na nějaké demonstraci, když výjimky samozřejmě byly. Pro mě byla osmdesátá léta, léta pozvolného a pomalého uvolňování režimu, krůček po krůčku, ale tehdy jsme si nedokázali představit jakoukoli revoluci v roce 1989. Nicméně jsme čekali, že režim se bude dál uvolňovat a ten nejtuzší komunismus padne.

Otázka: Mohl byste mi tedy popsat rok 1989?

Odpověď: Jeho začátek, byl stejný jako rok 1988. Sem tam nějaká demonstrace na Václavském náměstí, zásahy policie, které byly poměrně tvrdé, vždy ti lidé odešli domů a nic z toho nakonec nebylo. Nicméně se dá říci, že v roce 1989 komunismus již dodýchal. Bylo to znát tím, že Jakešova garda byla nejšilenější, nejtragikomičtější, která vládla v poslední době za komunismu, lidé si z ní dělali legraci, Jakeš byl loutka, říkali jsme si, že čím větší idiot, tím lepší kariéru může v komunistické straně udělat.

Tazatel: například známe jeho vystoupení, projev o umělcích, jejich platech (Helena Vondráčková)

Odpověď: ano, to bylo vystoupení na Červeném Hrádku, to byla věc, kterou jsme hltali, protože se dostala ta nahrávka mezi studenty, dále jsme četli Lidové noviny, které vycházely v ilegality, poslouchali jsme hlas Ameriky a všechny stanice, které se snažily promlouvat k česko-slovenským občanům, orientovali jsme se podle nich, nenáviděli jsme komunismus, přáli jsme si, aby se zreformoval, stal se lidštějším. Bylo znát, že režim nemá již takovou sílu bránit se. Debatovali jsme o režimu s profesory na Vysoké škole, dohadovali jsme se s nimi o tom, jaký režim je lepší, jestli kapitalismus, nebo socialismus. Pro nás samozřejmě kapitalismus. Byli jsme se vším všudy zahleděni na Západ. Nechtěli jsme nějakou revizi socialismu, přáli jsme si demokratickou společnost, takže rok 1989 potkal mě a mé kolegy v takovém rozpoložení, očekávání na jedné straně, na druhé straně si nikdo z nás nedokázal představit, jak rychle může režim padnout.

Otázka: Jak jste prožíval listopadovou revoluci, jaká byla atmosféra v roce 1989?

Odpověď: Tehdy nic nenasvědčovalo tomu, že by v tomto roce měl režim skončit. Pak přišel listopad 1989, a já jsem se ocitl mezi demonstranty té demonstrace 17. listopadu, která znamenala zásadní přelom, když jsme na ní ráno šli, nikoho nenapadlo, že k večeru na Národní třídě se odehraje takový masakr, který se tam odehrál, že to může být začátek něčeho úplně nového, jakési revoluce, to nikoho nenapadlo. Ráno jsme si vyslechli projevy studentských vůdců na Albertově, atmosféra byla velmi otevřená, pamatuji si na jednu starou paní, která tleskala kritice režimu, kterou studenti ve svých projevech zmiňovali, dále vystoupil například akademik „Katětov“ vystoupil s obrovským zajímavým projevem, byla to zvláštní atmosféra pospolitosti, nic nenasvědčovalo, že přijde nějaký zlom.

Otázka: Co se oné noci tedy přesně událo?

Odpověď: My jsme poté odešli z Albertova, postupně jsme šli Prahou, přidávali se k nám další a další lidé, když jsme pak šli po nábřeží, uvědomili jsme jaké obrovské množství lidí jde. Zastavovali jsme tramvaje, skandovali jsme hesla, byly tam velké emoce, pamatuji si jak jedna paní otevřela okno a ukazovala nám svoje malé dítě, ale opět musím podotknout, že nás nenapadlo, že se stane něco, co bude mít tak velký historický význam. Postupně jsme se

dostali na Národní třídu kde jsme nejprve zpívali, písničky co měl rád Masaryk, drželi jsme se při sobě, pak ale byla Národní třída hermeticky uzavřena a já jsem poprvé viděl psy a červené barety. Já jsem si v tu chvíli říkal-demonstrovat ano, ale zabít se nenechám, dvě až tři hodiny jsme pobývali takovýmto způsobem na Národní třídě (stáli jsme, klečeli, postupně nás začali vytahovat z davu a prozatím jednotlivě zatýkat). Zajímavé bylo, když jsem chtěl zatelefonovat rodičům z jedné telefonní budky na Národní třídě, kde jsem, ta byla vypnutá, dodnes si myslím, že STB záměrně vypočila veškeré telefonické linky v blízkém okolí, aby lidé nemohli informovat, co se na Národní třídě děje. Poté ve večerních hodinách (byla velká zima, byli jsme prochladlí) říkali jsme si, nechají nás tu zmrznout.

Otázka: Myslíte si tedy, že celá akce byla předem promyšlená a naplánovaná?

Odpověď: Řekl bych že ne, protože příslušníci VB dobíhali na poslední chvíli a zabraňovali nám v cestě (nevěděli jestli půjdeme na Národní třídu či směrem k Pražskému hradu, plánované to nebylo...co se tedy událo, Národní třída byla ze všech stran uzavřena, kdo chtěl mohl odejít, pouštěli jednotlivce, ale mlátili je poměrně drastickým způsobem obušky, postupně jak přicházeli večerní hodiny, šestá sedmá, já jsem společně s dalšími studenty (cca 100) prodral do Mikulanské ulice, kde jsme zadním vchodem přes zahrady obešli policejní kordony. Už ale v té době jsme se začali bát, protože VB byla brutální, byla tam první velká zranění, to co přišlo potom (kdy došlo ke stlačení davu pomocí transportérů a jednotek VB), lidé nemohli nikam utéct, lidé se dusili, to co odstartovalo poté částečně revoluci-smrt Martina Šmída když to byla nepravdivá zpráva, byla to poslední tečka, lidé vyšli do ulic, tehdy byla, ale Praha ještě velmi samotná. Sdělovací prostředky byly stále v rukou komunistů, mezi tím studenti začali na kolejkách stávkovat, snažili se vyjíždět mimo Prahu, sdělovat a rozšiřovat pravdivé informace o tom co se skutečně stalo. Pak bylo důležité, že během týdne začala média, zejména Mladá fronta Dnes a Československá televize informovat zbytek země, to bylo velmi důležité vše vyvrcholilo generální stávkou. Komunistická moc byla velmi slabá, bála se použít další sílu, tanky apod., bylo to dramatické, nakonec naštěstí armáda nebyla použita proti lidem.

Otázka: Jak byste tedy celou revoluci zhodnotil?

Všichni říkáme, že byla sametová, ojedinělá nedošlo k žádným lidským ztrátám, dissent v čele s Václavem Havlem začal vyjednávat s komunistickými představiteli...listopadová revoluce byla nekrvavá, na druhou stranu je třeba říci, že se nepodařilo některé exponenty až na úplné výjimky kriminalizovat, nepotrestali jsme komunistické pohlaváry”, představitele, o tom by se dalo mluvit velmi dlouho...došlo k zásadním změnám režimu, nastolením demokracie, došlo k postupnému budování demokratických institucí, vznikla obrovská ekonomická skupina odborníků kolem Václava Klause, která začala privatizovat, dělat největší ekonomickou reformu století a přes všechny možné chyby, se kterými je dodnes potýkána, transformovala československé hospodářství do klasického tržního kapitalistického hospodářství, dnes zde máme vládu demokracie a práva, změnu vidím velmi pozitivní, dá se říct že země po skončené revoluci nastoupila cestu k demokracii a prosperitě, já pevně doufám, že po ní budeme i nadále kráčet...